

DOSTĘP DO DOKUMENTACJI BADAŃ PSYCHOLOGICZNYCH W EDUKACJI I OCHRONIE ZDROWIA

Do biura Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Psychologicznego napływa wiele zapytań o postępowanie w sytuacji, gdy przełożony psychologa lub instytucjonalna kontrola czy też nadzór zwraca się z żądaniem okazania dokumentacji badań psychologicznych, a także dokumentacji pomocy psychologicznej w jej rozmaitych formach. Z tymi pytaniami zgłaszają się psychologowie pracujący w obszarze edukacji i ochrony zdrowia. Kwestie te są aktualne wszakże w każdym obszarze działalności zawodowej psychologów.

Art. 14. ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów, opublikowanej w Dzienniku Ustaw RP nr 73 z dnia 18 lipca 2001 roku mówi jednoznacznie o zachowaniu tajemnicy zawodowej podobnie jak punkt 21 Kodeksu etyczno-zawodowego PTP. Punkt 23 Kodeksu dodaje dyrektywę postępowania w przypadku współpracy ze specjalistami z innych dziedzin: „psycholog udostępnia wyniki własnych badań tylko w takim stopniu, w jakim jest to potrzebne”. Informuje przy tym o konieczności utrzymania tych danych w tajemnicy”.

Powyższe zapisy są powszechne, o czym można się przekonać zaglądając do standardów wykonywania zawodu psychologa określonych - na przykład - przez Amerykańskie Towarzystwo Psychologiczne czy też przez Europejską Federację Towarzystw Psychologicznych.

Pytania wspomniane powyżej dotyczą oczekiwań administratorów (dyrektorów, kierowników, inspektorów, wizytatorów, itp.), którzy też są specjalistami w dziedzinie administracji i zarządzania, lecz nie są im potrzebne do celów administracyjnych wyniki badań psychologicznych pacjentów, uczniów czy innych klientów psychologa. W celach administracyjno-zarządczych wystarczą całkowicie bezosobowe dane o ilości wykonanych czynności psychologicznych: diagnoz, zaleceń, opinii, procedur terapeutycznych, form pomocy psychologicznej, itp.

Zupełnie absurdalne są - niestety zdarzające się - żądania administratorów okazania przez psychologa odpowiedzi badanych osób na pytania kwestionariuszy, zapisów reakcji na testy, notatek z obserwacji zachowania, rejestracji odpowiedzi i reakcji dawanych przez osoby badane w toku stosowania technik badania diagnostycznego, rysunków wykonanych przez osoby badane, nagrań lub notatek z wywiadu psychologicznego, itp. Absurdalność tę łatwo dostrzec zwracając uwagę na to, że równie dobrze należałoby żądać od pracowni analitycznych w szpitalach, aby płyny ustrojowe lub wydzieliny naszego organizmu dołączać do dokumentacji wraz z wynikami ich analizy. Tak samo lekarze powinni - zgodnie z 'logiką' tego żądania - dołączyć do dokumentacji nagranie szmerów i innych akustycznych produktów ruchów klatki piersiowej, które słyszeć się da za pomocą stetoskopu. Podobnie, nauczyciele powinni dostarczyć wszelkie prace pisemne i nagrania wszelkich odpowiedzi ustnych, z których wnioskuje o stopniu opanowania materiału przez uczniów. Tego typu żądania lub oczekiwania i życzenia administratorów pod adresem psychologów uprzejmie, lecz stanowczo należy oddalać.

Więcej na ten temat i na wszelkie inne praktycznie ważne tematy dotyczące etycznego wymiaru zawodu psychologa przeczytać można w najnowszym opracowaniu "Etyki zawodu psychologa" autorstwa Jerzego Brzezińskiego i współautorów, wydanym przez Wydawnictwo Naukowe PWN w 2008 roku.

Adam Niemczyński, przewodniczący PTP, Warszawa, 2 kwietnia 2009 roku